

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์

จากที่มาและแรงบันดาลใจอันเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะครั้งนี้ โดยเมื่อได้สาระจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้นแล้ว จึงนำมาเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติการทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นต่อไป

กระทั่งเมื่อได้เริ่มกระบวนการคิดสร้างสรรค์ทำเป็นแบบร่างและผลงานต้นแบบ มีการปรับปรุงแก้ไขวิธีการ แนวทางนำเสนอผลงานให้เป็นหลักสำคัญของการสร้างสรรค์ตลอดการศึกษา เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพทางความคิดและการแสดงออก จึงเป็นที่มาของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน หรือมาตรฐานการปฏิบัติการทางศิลปะของผลงานในหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศรัทธาภายใต้ความเปลี่ยนแปลงในสังคมล้านนา”

อย่างไรก็ตาม กระบวนการสร้างสรรค์ที่นำเสนอนี้ เป็นแนวทางหลักเสมือนการเริ่มต้นที่ดำรงไปในแต่ละขั้นตอน หากแต่เจตนาไม่ให้เกิดเป็นกฎเกณฑ์อย่างถาวร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางศิลปะตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์และปณิธานที่ได้ตั้งมั่นเอาไว้ จึงขออธิบายโดยสังเขปเป็นกระบวนการทางความคิด และกระบวนการทางจิตรกรรม ดังนี้

3.1 กระบวนการทางความคิด

3.1.1 เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ของล้านนา โดยปฏิบัติตนเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสถานการณ์ ณ สถานที่นั้นๆ เช่น ที่ใดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวก็กระทำตนอย่างนักท่องเที่ยว ที่ใดพึงเข้าไปมีส่วนร่วมทางพิธีกรรมก็ปฏิบัติตามสมควร ทั้งนี้ให้เป็นไปโดยความสมัครใจเป็นสำคัญ

3.1.2 เก็บบันทึกภาพที่ประทับใจด้วยอุปกรณ์ถ่ายภาพ โดยเป็นการถ่ายทอดผ่านภาพบุคคลในสภาพแวดล้อมที่กำลังดำเนินไป ไม่จำเป็นต้องจัดแต่งองค์ประกอบเพื่อความสมบูรณ์ทางทัศนศิลป์ ในทางตรงกันข้าม สิ่งนี้อาจปรากฏขึ้นด้วยความไม่ตั้งใจหรือความบังเอิญก็ตาม เป็นความจงใจเพื่อหวังให้เกิดเป็นผลลัพธ์ทางด้านเทคนิค

3.1.3 กัดเลือกภาพต้นแบบ โดยวิเคราะห์จากภาพที่มีความชัดเจนในการให้ความรู้สึกสะท้อนต่ออารมณ์บางประการที่เสมือนพลังซ่อนเร้นอันอาจเกิดจาก สีสัน แสงเงา ท่าทาง สภาวะ

แวดล้อม สีสัน บรรยากาศ องค์ประกอบภาพ หรือสัญลักษณ์บางอย่างที่แสดงนัยยะแฝงเร้น เป็นต้น ซึ่งจะได้นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมต่อไป

3.2 กระบวนการทางจิตรกรรม

3.2.1 ถอดแบบขยายภาพร่าง เมื่อคัดเลือกภาพถ่ายที่พอใจแล้ว ได้นำมาพิจารณาอีกครั้งเพื่อเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

(1) หาความเหมาะสมของสัดส่วนภาพต้นแบบ

(2) หาความเหมาะสมของขนาดผลงาน โดยการขยายสัดส่วนจากภาพถ่ายแล้ว คำนวณเป็นขนาดของภาพตามต้องการ

(3) ร่างภาพ โดยขั้นตอนนี้อาจมีการลดตัดทอนรายละเอียดส่วนที่ไม่ต้องการ หรือ อาจเพิ่มเติมตัดแปลงแก้ไขภาพให้สอดคล้องกับแนวความคิด

3.2.2 ถ่ายทอดสีสันบรรยากาศ การถ่ายทอดแนวคิดผ่านงานจิตรกรรมในหัวข้อ “ศรัทธา ภายใต้อาณัติเปลี่ยนแปลงในสังคมล้านนา” ที่ใช้ภาพถ่ายเป็นต้นแบบนั้น นอกจากองค์ประกอบที่เป็นตัวบุคคล สิ่งของ สถานที่ และกิจกรรมแล้ว ยังมีสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ แสง เงา และ สีสัน ภายใต้อาณัติของภาพถ่ายที่เกิดจากแสงแดด แสงจากหลอดไฟฟ้า แสงสะท้อนจากวัตถุ เป็นต้น ซึ่งเป็นนัยยะเสมือนการสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นไปในสังคมล้านนา

3.2.3 สร้างสรรค์นำเสนอใหม่ ภายใต้อารมณ์แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานข้างต้น ได้ถูกนำมาปรับใช้ในผลงานแบบชิ้นต่อชิ้น ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานเฉพาะตัว ดังนั้นเมื่อสำเร็จชิ้นงานในแต่ละครั้งมักเกิดคำถามและมุมมองความเป็นไปได้ใหม่ๆ ในด้านเทคนิควิธีการนำเสนอ จึงเป็นที่มาของการปรับเปลี่ยน ทดลอง สร้างสรรค์การนำเสนอ เพื่อตอบโจทยปัญหาที่ค้างคาใจและตอบสนองต่อความรู้สึกนึกคิดที่เป็นปัจจุบันขณะ อย่างไรก็ตาม นัยยะของการต่อยอดผลงานได้ตระหนักถึงการรักษาคุณภาพทางแนวความคิดและกรรมวิธีนำเสนอ ให้อยู่ในกรอบที่สามารถรักษาเอกภาพของงานการศึกษาในภาพรวม